

O lidech, s nimiž nechceme mít nic společného

Recenze: Iva Tajovská – Podlaha z trávy, strop z hvězd

Vytvořeno 15. 7. 2016 1:00

Autor: Jiří Lojín

Bezdomovci, duševní upíři, náboženští snílkové, lidé, kteří žijí podle svého a nechtějí nebo nejsou schopni přizpůsobovat se svému okolí. Mnohdy s nimi není lehké vyjít, a tak se od nich raději držíme dál. Iva Tajovská o nich ve své nové knize *Podlaha z trávy, strop z hvězd* píše a jako obvykle nalézá typy s velmi rozporuplnými povahovými rysy.

Petr, Antonín a Viktor tvoří náhodnou trojici tvořenou dvěma bezdomovci a psem. Vyprávění sleduje především Petrovy osudy, začátky jeho pobytu na ulici, seznámení s Antonínem, dává také čtenáři nahlédnout do příčin, stojících na počátku jeho bezdomovectví.

Vlasta patří mezi jinou sortu. Přestože je stejně nepraktická jako Petr, nalezneme mezi nimi velmi důležitý rozdíl – vztah k lidem. Petr od lidí utíká, Vlasta se k nim přimyká, zejména prostřednictvím Boha. Silný, až fanatický vztah k náboženství pro Vlastu představuje záchranu i prokletí, pouto s okolím i způsob, jak všechny od sebe spolehlivě odehnat. Permanentní, jakoby vše chápající úsměv, často vypovídá o omezeném rozhledu a jednostranném myšlení. Autorka se však nezastavila před schematickým popisem postavy, ale jde hlouběji do duše své hrdinky, proniká až za slupku, kterou Vlasta chrání své nejnvtřnější já.

Typ ženy, jakou je Ludmila, nalezneme i v předchozích textech Ivy Tajovské. Ve čtenáři vyvolává jednoznačně negativní emoce, jde o jedinou čistě zápornou postavu. Její reálné předlohy často okolo sebe nalézáme, třebaže ne vždy tak vyhraněné. Živí se energií lidí ze svého okolí podobně jako upíři krví svých obětí. Jsou však nebezpečnější, protože jsou skuteční.

Podlaha z trávy, strop z hvězd není romantickou knihou, v níž by na konci čekalo na všechny zasloužené štěstí. Život takový prostě není a Iva Tajovská to plně respektuje. Dokáže čerpat z lidských příběhů a vkusně je začlenit do textů tak, aby celek nevyzněl jako přehnaný optimistický kýč, který by se sice asi dobře prodával, ale s realitou neměl nic společného. Vyhnula se i druhému extrému, úderné formě takzvaného „hluboce lidského příběhu“. Deklaruje sice, že bezdomovci mají za sebou své – někdy velmi pohnuté – osudy, ale nesnaží se je čtenáři vnucovat jako nešťastníky, o něž je potřeba pečovat i proti jejich vůli a kterým stačí jen podat pomocnou ruku, aby se opět stali platnými členy naší společnosti a žili, jako většina lidí. Dívá se na problematiku se střízlivostí danou zkušeností.

Myšlenku, že se mezi bezdomovci najdou lidé dobří a zlí, přijímáme se samozřejmostí a bez rozpaků. Mnohem méně si uvědomujeme rozdíly, s jakými se k nim chová okolní svět. V knize Ivy Tajovské se čtenář neseťká s násilím páchaným na lidech bez domova, spíš s lhostejností, a to i ze strany těch, kteří by jim měli pomáhat. Pokud se striktně drží předpisů, z hlediska svých povinností dělají svou práci dobře, ale ve skutečnosti málokomu prospějí. Autorka představuje několik lidí, pracujících rozumem, ne srdcem. Nejsou to jen úředníci, ale patří mezi ně i Vlastina dcera Karolína. Její vztah k matce je čistě racionální, logicky mu není co vytknout, přesto v něm není vše v pořádku.

I když v knize najdeme celou řadu dobře vykreslených postav, těmi nejdůležitějšími zůstávají Vlasta a Petr. Petr se v některých rysech zdá trochu přikrášlený, přece jen musí získat sympatie čtenářů. Nepatří mezi tuctové bezdomovce, nerezignoval, snaží se v sobě vykresat zbytky lidské důstojnosti. Možná proto, že dětský domov a pozdější manželství s gamblerkou Jolanou a její rodinou ho o ni téměř připravilo. Oceňuji, že se autorka nesnažila text Petrovy písně vypilovat, a ten tak působí trochu neohrabaně, avšak o to přirozeněji.

Doménou textů Ivy Tajovské jsou mezilidské vztahy a kniha *Podlaha z trávy, strop z hvězd* to dokazuje. Nejde jen o interakce mezi jednotlivými postavami, ale také o propracování charakterů, které považuji za dobře vystižené a vícevrstvé. Pro texty Ivy Tajovské je typické, že vycházejí ze skutečných osudů, setkáme se tedy i s lidmi závislými na alkoholu, žijícími pouze ze sociálních dávek, i chronickými gamblery. Pro mnoho čtenářů mohou postavy Ivy Tajovské představovat úplně jiný svět, s nímž téměř nikdy nepřicházejí do styku.